

en de aanleg en eigenschappen van

GROENE SPORTVELDEN

door Dr S. B. HOOGHOUT

(Landbouwo proefstation en Bodemkeuring Inst. T.N.O. Groningen)

BESCHOUWEN we ten slotte de veen-, kleiveen- en zandige veengronden, dan zijn deze in het algemeen het slechtste geschikt voor sportvelden. Gedeeltelijk zijn hierop nog wel goede sportvelden te maken, zij het ook, dat de aanleg- en onderhoudskosten vaak het hoogste zijn.

Ongeschikt zijn vrijwel zuivere veengronden, welke hoogstens met een dunne klei- of kleiveenlaag zijn bedekt en waarbij de veenlaag zo dik is, dat de slootbodem van de in dergelijke terreinen voorkomende sloten in het veen ligt. Dergelijke gronden hebben zeer weinig draagkracht; de aanlegkosten van sportvelden op dergelijke terreinen zijn zeer hoog, terwijl de resultaten zeer matig zijn. De aanwezige sloten kunnen hier niet door zandgrond worden opgevuld, doordat deze in de ondergrond weg zou zakken. Ook de opvulling met grond van het terrein zelf (zelfde volumegewicht), welke bij de egalisatie vrijkomt, is niet zodanig uit te voeren, dat na het gereedkomen van het terrein de grond niet inklinkt, waardoor telkens ingrijpende maatregelen nodig zijn om dit te voorkomen (lichten van de zode, aanvullen van de laagten enz.) Ook het leggen van de drainreeksen in verband met wegzakking in de weke ondergrond en de vulling van de drainsleuven vooral in slecht doorlatende veengronden (b.v. zeggeveen) kunnen kostbaar zijn en moeilijkheden na het gereedkomen van het terrein blijven geven.

Beter geschikt zijn de veengronden, waarvan de veenlaag niet te dik is, ofschoon ook hier de drainage moeilijkheden kan geven en kostbaar kan zijn (slecht doorlatende veengronden). Hier kan een ongelijke klink na de gereedkoming van het terrein moeilijkheden geven. Daarentegen zijn veengronden soms ook weer zo goed doorlatend (rietveen), dat een drainage geheel overbodig is en men met behulp van het peil in de omringende sloten de ontwatering en de grondwaterstand in de zomer geheel kan regelen.

In verband met de mogelijkheid van een irreversibele indroging moet dit peil in het zomerhalfjaar hoog zijn (= rond 50 cm, afhankelijk van de weersomstandigheden), terwijl in het

winterhalfjaar dit peil lager moet zijn. Men kan dit peil ook weer niet te diep kiezen in verband met de klink en met name als ongelijke klink (vorming van laagten en hoogten) te vrezen is.

Zoals reeds werd opgemerkt hebben veengronden, kleiveen en veenkleigronden een gering draagvermogen. Bovendien zijn zij ook vaak te los om als hovenste laag te kunnen worden gebruikt. Ook de gladheid, het dichtsmeringsgevaar van de zode en het gevaar voor irreversibele indroging maken dit ongewenst. De bestaande zode van van dergelijke terreinen is bij de aanleg van een sportveld dan ook onbruikbaar en moet verwijderd worden. Evenals bij de kleigronden moet door fresen van de grond met een opgebrachte laag een bovenste laag verkregen worden van ongeveer dezelfde samenstelling als waarnaar bij kleigronden gestreefd moet worden. Ook hier vermijde men dus scherpe overgangen. De dikte van de te gebruiken zandlaag zal hangen van de stevigheid en de samenstelling van de oorspronkelijk aanwezige veengrond.

In het algemeen kan dus gezegd worden, dat van deze soort gronden de venige zandgronden het beste geschikt zijn, daarop volgen resp. de venige klei-, de zandige veen- en de kleiige veengronden, terwijl de meer zuivere veengronden, indien bovendien deze veenlaag dik is, geheel ongeschikt zijn.

In het voorgaande zijn niet alleen in het kort de resultaten samengevat, die uit het in de aanvang genoemde onderzoek voeren naar voren kwamen, maar tevens de ervaring, die wij sedert met het adviseren van de aanleg of verbetering van sportterreinen hebben opgedaan. Hierbij is op de drainage, en zo nodig infiltratie slechts kort in gegaan mede doordat dit reeds werd besproken in een artikel van Ir F. L. S. Maandag in de eerste aflevering van dit blad.

Wij hebben met dit artikel geen ander doel gehad, dan aan al diegenen, die met de aanleg (of) en exploitatie van sportvelden te maken hebben, in korte trekken onze ervaringen uiteen te zetten. Wellicht kan dit er toe bijdragen om teleurstellingen te voorkomen. Anderzijds zijn wij echter volstrekt niet van

mening, dat hierover en zo ook over o.a. het onderhoud en bemesting en reeds het laatste woord gesproken is. Veeleer zijn wij de mening toegedaan, dat aan deze kennis nog veel ontbreekt¹⁾. Een goed opgezette enquête zal ons nog veel kunnen leren, waarbij behalve aan de samenstelling en opbouw van het bodemprofiel, de ontwatering of (en) watervoorziening, ook grote aandacht besteed zou moeten worden aan de samenstelling en hoedanigheid van de grasmat, het onderhoud en de bemesting, de exploitatie, de aard van de beoefende sport en de opgedane ervaringen (bespeelbaarheid in verschillende omstandigheden). Kortom dus, waarbij met alle factoren, welke van belang zijn of zouden kunnen zijn, rekening wordt gehouden en deze statistisch worden verwerkt.

Mede in verband met het toenemend aantal vragen, welke ons over de aanleg resp. verbetering van sportvelden bereiken, vragen wij ons ernstig af, of er onzerzijds niet voor meer steun in deze gezorgd zal moeten worden, bv. door opleiding van een assistent, speciaal voor deze aangelegenheden. Tevens zou dan aandacht aan de hiervoor bedoelde enquête besteed kunnen worden. Suggesties terzake zullen wij zeer op prijs stellen.

Vraag! catalogus w2 van „alfrond“ 8 persoons wasfontein.

Envelop te sturen met V.N.I. (lock-bus)

**Bij elk sportterrein,
'n Ocriet wasfontein**

Oersterk door de eenvoudige, doelmatige constructie • Blijfter in aanschaffing dan iedere ouderwetse oplossing • 8 personen wassen zich gelijktijdig snel en goed • Ideaal voor handen wassen, gezicht wassen, bovenlichaam wassen, voeten en benen wassen • Meer dan 1000 referenties.

OOKEWAERK AV. MAAN TEL. 2300 1071 111114